

Ett djupt och välutvecklat samarbete våra nordiska länder emellan

Taler
Per Westerberg

Dato
15 mai 2014

Sted
Stortinget

Omstendigheter

Hilsen til Stortinget fra Riksdagens talman i anledning grunnlovsjubileet

- 1 Ers majestäter,
Ers kungliga högheter,
Prinsessan Astrid,
Ärade stortingspresident,
5 Nordiska kollegor,
Mina damer och herrar,

Det här är ett mycket speciellt jubileum. Vi har samlats här i dag för att
högtidlighålla att det är 200 år sedan den norska grundlagen antogs. Det är
10 också ett tillfälle att fira och hylla 200 år av fred mellan våra nordiska länder.

Det är en stor ära för mig att få vara här i Oslo i dag och högtidlighålla att vi i
generationer tillbaka har levt sida vid sida i harmoni. Tillsammans har vi i
Norden inspirerat varandra i att utveckla demokratin i hård inbördes
15 konkurrens. Vi gick från envælde till folkstyre. Alla nordiska länder har
dessutom under 1900-talet infört varianter av den "nordiska välfärdsmodellen"
som bland annat innebär gemensamt skattefinansierad medborgerlig
grundtrygghet, lika möjligheter, deltagandedemokrati samt jämställdhet. Inte i
någon annan del av världen finns välfärdsstater som är så omfattande som de i
20 Norden.

Men låt oss för ett ögonblick gå tillbaka i historien. Natten mellan den 14 och
15 januari 1814 undertecknades i Kiel ett fredsavtal mellan Sverige och
Danmark. Fredsavtalet innebar att Norge skulle tillfalla Sverige i utbyte mot de
25 svenska besittningarna i Tyskland. Freden var ett resultat av de dramatiska och
snabba förändringarna i Napoleonkrigens kölvatten. Knappt tre månader

senare - efter en del militära operationer i gränstrakterna - ingivna på typiskt nordiskt maner, ingicks efter pragmatiska förhandlingar en union mellan Sverige och Norge. Och som kom att få ett gemensamt kungahus och
30 gemensam utrikespolitik.

Fredsavtalet som undertecknades i Kiel år 1814 innebar en ny epok i umgänget mellan de nordiska folken. Slagfält ersattes med handelsutbyte, diplomati och en allt starkare och bredare folklig samhörighet. Men det har inte alltid varit
35 självklart att den fred som infann sig i Sverige år 1814 skulle hålla i 200 år. Kriget har många gånger kommit mycket nära. Medvetna val och lyckliga omständigheter har hållit mitt land utanför krig i 200 år.

Vi ska vara ödmjuka inför den långa fredsperioden. Vi har haft lyckan att slippa
40 krigets korta och långa konsekvenser. Låt mig understryka att Sveriges handlande inte alltid har varit enkelt. I tider av konflikter i vår absoluta närhet har de ställningstaganden som gjorts många gånger varit både vanskliga och många gånger föga ärorika, men pragmatiskt hälsosamma för folket och freden.

Under 1800-talet skapades sakta en allt starkare samhörighet och målsättning att
45 behålla freden. De konflikter som har uppstått mellan de nordiska länderna har kunnat lösas med freden som mål. Unionsupplösningen 1905 och Ålandsfrågan 1922 fick trots svåra politiska motsättningar en fredlig och ytterst pragmatisk lösning. Detta är två goda internationella exempel på framgångsrik fredlig
50 konfliktlösning.

I dag, år 2014, har vi ett djupt och välutvecklat samarbete våra nordiska länder emellan. Det gäller både näringsliv, kulturliv, utbildning och inte minst politik. Vi möts och samverkar genom Nordiska rådets alla olika institutioner och i en
55 lång rad internationella organisationer. Vi har många gränspendlare, precis som många väljer att bosätta sig i något annat nordiskt grannland än det man råkade födas i för att arbeta. Och redan i mitten av 1900- talet infördes en passunion mellan de nordiska staterna.

Kort sagt - folkvilja och kompromissvilja som bottnar i en konstruktiv
60 pragmatism har varit och är grundbultar i vår fredliga demokratiska utveckling. Men viktigt är att komma ihåg att det är ett ständigt pågående arbete att utveckla demokratin. Kanske kan Norge i nästkommande söndag näste vecka få sin första ledamot i Europaparlamentet genom Cecilie Tenfjord-Toftby från

Vestlandet? Hon har i varje fall en 50/50 chans att bli invald på svenskt mandat. Marit Paulsen sitter redan i Europaparlamentet på svenskt mandat.

70 Våra nordiska länder har där vi står i dag, år 2014, kommit en bit på väg att skapa toleranta och människovärdiga välfärdssamhällen. Detta är inget att ta för givet. Det gäller för oss att nu förvalta vår fred, våra mänskliga rättigheter och vår demokrati på bästa sätt. Våra varmaste gratulationer till Norge, Stortinget och 200-årsjubiléet.

75 Tack.

Kilde
Riksdagsbiblioteket

80 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/ett-djupt-och-valutvecklat-samarbete-vara-nordiska-lander-emellan>

85

90

95

100